

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2016 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ TEISINGUMAS IR LĖŠŲ BEI TURTO NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMAS

2017 m. liepos 13 d. Nr. AP-12
Tauragė

Auditas atliktas vykdant
Savivaldybės kontrolieriaus 2016-09-05 pavedimą Nr. PA-3

Auditą atliko

Savivaldybės kontrolierė Kostė Čiapienė
Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja Nijolė Marozienė
Vyriausioji specialistė Raimonda Jurgutytė-Skirmantė

Auditas pradėtas 2016-09-05
Auditas baigtas 2017-07-07

Audito ataskaita teikiama Savivaldybės merui, Kontrolės komitetui,
Savivaldybės administracijos direktoriui

TURINYS

Ižanga	3 psl.
Audito apimtis ir metodai	4 psl.
Audito pastebėjimai ir išvados	6 psl.
1. Dėl Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių	6 psl.
1.1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisingumas	6 psl.
1.2. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teisingumas	9 psl.
2. Dėl 2016 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo rezultatų	11 psl.
2.1. Savivaldybės biudžeto pajamos	11 psl.
2.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos	12 psl.
2.3. Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai ir mokėtinos sumos	13 psl.
3. Dėl biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo	14 psl.
3.1. Neracionaliai organizuojami viešieji pirkimai	14 psl.
3.2. Piniginei socialinei paramai skirtų lėšų perskirstymas ir panaudojimas kitoms reikmėms tobulintinas	15 psl.
3.3. Asignavimų prekėms ir paslaugoms panaudojimo pažeidimai	16 psl.
3.4. Darbo apmokėjimo ir darbo laiko apskaitos trūkumai	17 psl.
3.5. Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo problemos	17 psl.
4. Priedai	20 psl.

IŽANGA

Vykdydami Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo¹ ir Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo² nuostatas atlikome Tauragės rajono savivaldybės (toliau - Savivaldybė) 2016 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditą.

Audito tikslas – įvertinti Savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų tikrumą, teisingumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą³ savivaldybės biudžeto vykdymą organizuoja Savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija, remdamasi savivaldybės biudžeto buhalterinės apskaitos duomenimis – į savivaldybės biudžetą gautų pajamų ir savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateikiamais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu² savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį (Savivaldybės biudžetinių įstaigų, Savivaldybės išdo, Savivaldybės privatizavimo fondo ir kitų Savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys) rengia Savivaldybės administracija. Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal VSAFAS⁴. Visi viešojo sektoriaus subjektai duomenis teikia į Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (toliau – VSAKIS). Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniai teikiami Finansų ministerijai ir Savivaldybės tarybai.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2016 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų ir Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje, kuri teikiama Savivaldybės tarybai.

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 27 str. 9 d. (su vėlesniais pakeitimais)

² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais).

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija, su pakeitimais ir papildymais) 27 str. 3 p. ir 35 str. 4 p.

⁴ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 3 str. 4 p.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁵ ir Tarptautinius audito standartus⁶, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad Savivaldybės konsoliduotose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, kad jos teisingai parodo Savivaldybės turta, finansavimo sumas, įsipareigojimus, grynąjį turtą, pajamas, sąnaudas, pinigų srautus, o Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojami teisėtai. Visiškas užtikrinimas yra neįmanomas dėl įgimtų kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių įvykių, ūkinių operacijų ir sudarytų sandorių.

Audito metu vertinome (audito apimtis):

- Savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio (Finansinės būklės ataskaitos, Veiklos rezultatų ataskaitos, Grynojo turto pokyčio ataskaitos ir aiškinamojo rašto) duomenų teisingumą ir ataskaitų atitiktį teisės aktų reikalavimams;
- Savivaldybės ilgalaikio ir biologinio turto apskaitą ir pažangą bei pokyčius per 2016 m. šioje srityje;
- Savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio⁷, kuri sudaro Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita (forma Nr. 1-sav.), Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita (forma Nr. 2-sav.), Skolinių įsipareigojimų ataskaita (forma Nr.3-sav.), Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita (forma Nr. 4) ir aiškinamasis raštas dėl 2016 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo, duomenų teisingumą ir ataskaitų atitiktį teisės aktų reikalavimams;
- Savivaldybės biudžeto vykdymo rezultatus – gautas pajamas 36 910,6 tūkst. Eur (tarp jų skolintos iš kredito įstaigų lėšos 2476,3 tūkst. Eur) ir išlaidas 35 259,6 tūkst. Eur⁸;
- asignavimų naudojimą ekonomiško ir teisėto požiūriu, ar prekės, paslaugos ir darbai įsigyti laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų;
- Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą.

Savivaldybės 2016 metų biudžete patvirtinta 10 programų, Savivaldybės biudžeto asignavimai paskirstyti 44 asignavimų valdytojams, iš kurių Savivaldybės administracijai skiriama apie 40 procentų visų asignavimų.

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija).

⁶ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://www.lar.lt/new/page.php?514>).

⁷ Ataskaitų formos patvirtintos LR Finansų ministro 2016-05-18 įsakymu Nr. 1K-185

⁸ Savivaldybės biudžeto įvykdymo 2016-12-31 ataskaitos (forma Nr. 1-sav. -metinė) duomenys.

Turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje, 2016 m. pradžioje iš viso buvo 114 109,75 tūkst. Eur, pabaigoje – 115 167,04 tūkst. Eur.

Siekiant gauti pakankamą užtikrinimą dėl minėtų ataskaitų rinkinių duomenų teisingumo ir 2016 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo teisėtumo, buvo parengta audito strategija ir atliktos pagrindinės audito procedūros Savivaldybės išde, 1 seniūnijoje, 7 biudžetinėse įstaigose, kurių duomenys konsoliduoti į Savivaldybės ataskaitų rinkinius, bei Savivaldybės administracijoje, kuri atsakinga už šių rinkinių parengimą. Atlikome Savivaldybės biudžeto asignavimų, skirtų piniginei socialinei paramai, perskirstymo ir panaudojimo kitoms reikmėms teisėtumo bei panaudojimo racionalumo vertinimą. Reikšmingi pastebėjimai pateikti audito ataskaitose, su kuriomis galima susipažinti Savivaldybės interneto svetainėje adresu www.taurage.lt.

Teisės aktų, kurių nuostatų laikymasis buvo vertintas audito metu, sąrašas pateiktas 2 priede. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų ar kitų dokumentų reikalavimų, atsižvelgėme į šių reikalavimų nesilaikymo priežastis ir įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitinės ir kitas audito procedūras.

AUDITO PASTEBĖJIMAI IR IŠVADOS

1. Dėl Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių

1.1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisingumas

Pagal Finansų ministro patvirtintą 2016 metų konsolidavimo schemą⁹ Tauragės rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 41 viešojo sektoriaus subjektas. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas konsolidavus visas šių subjektų finansines ataskaitas, kurias subjektai turėjo parengti ir pateikti duomenis į viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (toliau – VSAKIS) iki kovo 15 d. Savivaldybės metinis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys VSAKIS pateiktas nustatytu terminu – 2017 m. gegužės 30 d. Parengtą 2016 m. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį tikrinome ir analizavome šiais aspektais: ataskaitų loginius ryšius, pateiktas sumas, tarpusavio sandorių eliminavimą, konsolidavimo įrašus, privalomos informacijos atskleidimą aiškinamajame rašte.

Išanalizavus nesuderintų sandorių detalizavimo pažymą, stornavimo operacijų ir rankinių įrašų žurnalo įrašus, nustatyta, kad įrašai padaryti dėl finansavimo sumų pergrupavimo nepiniginiam turtui ir kitoms išlaidoms pateikimo, dėl finansavimo sąnaudų eliminavimo pagal atskirus segmentus bei dėl 2016 m. likviduoto Privatizavimo fondo (duomenų paketas įvestas tarpiniame periode). Rankiniai įrašai atlikti korektiškai. Konsolidavimo kontrolės bendrosios ataskaitos (detalios) metinės (K-KBA-B-KK-M) duomenys sutampa su kitų susijusių kontrolės ataskaitų duomenimis, ataskaitoje gauti kontrolės ryšiai yra geri, neatitikimų nenustatyta.

2016 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenys visais reikšmingais atžvilgiais parodo tikrą ir teisingą į Savivaldybės grupę įtrauktų viešojo sektoriaus subjektų finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, išskyrus tai, kad į ataskaitų rinkinį sukonsoliduotose žemesniojo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansinėse ataskaitose nustatėme neištaisytų duomenų iškraipymų ir sumų, kurių teisingumo negalėjome patvirtinti.

Vertinome žemesniojo lygio metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis, jų atitiktį apskaitos registrų duomenims ir likučių 2016-12-31 teisingumą (Savivaldybės administracijos, įskaitant seniūnijas, 7 biudžetinių įstaigų ir Iždo). Šių subjektų turtas sudaro 90 139,3 tūkst. Eur arba 78,3 proc. nuo viso turto pagal Savivaldybės konsoliduotos Finansinės būklės ataskaitos 2016-12-31 duomenis. Pažymėtina, kad įstaigos atsižvelgė į audito metu teiktas pastabas ir ištaisė klaidas,

⁹ Patvirtinta LR Finansų ministro 2017 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 1K-36 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimo.“

neatitikimus apskaitos registruose ir finansinių ataskaitų formose bei duomenis į VSAKIS pateikė teisingesnius. Tačiau šių subjektų finansinėse ataskaitose nustatyti neištaisyti duomenų iškraipymai turi įtakos 2016 metų savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų duomenų teisingumui ir daro įtaką auditoriaus nuomonei dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio. Šių duomenų iškraipymų įtaka nurodyta 1 lentelėje.

1 lentelė. Žemesnio konsolidavimo lygio ataskaitose likusių audito metu nustatytų duomenų iškraipymų įtaka Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniui

Eil. Nr.	Straipsniai	Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų straipsnio vertė, tūkst. Eur	Iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			vertė padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA				
A.	Ilgalaikis turtas	105 547,68	87,3	–
B.	Biologinis turtas	1 848,30	–	–
C.	Trumpalaikis turtas	7 771,06	-574,5	12,5
D.	Finansavimo sumos	53 230,15	30,6	–
E.	Įsipareigojimai	8 881,69	3,1	12,5
F.	Grynasis turtas	53 055,21	-520,9	–
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA				
A.	Pagrindinės veiklos pajamos	51 828,05	1044,2	12,5
B.	Pagrindinės veiklos sąnaudos	-52 217,46	1626,5	12,5
C.	Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas	-389,41	-582,3	–
D.	Kitos veiklos rezultatas	288,62	1,9	–
E.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas	31,30	–	–
F.	Apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka	-111,37	10,6	–
G.	Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	-180,87	-569,8	–
H.	Nuosavybės metodo įtaka	15,46	-10,6	–
I.	Grynasis perviršis ar deficitas	-165,41	-580,4	–
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA				
19.	Dalininkų kapitalas	–	–	–
19.	Tikrosios vertės rezervas	953,92	72,6	–
19.	Kiti rezervai	-	–	–
19.	Nuosavybės metodo įtaka	-1 019,95	33,6	–
19.	Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	53 121,24	-627,1	–
19.	Mažumos dalis	-	–	–
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA				
A.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai	4 056,15	–	–
B.	Investicinės veiklos pinigų srautai	-4 212,17	–	–
C.	Finansinės veiklos pinigų srautai	1 182,88	–	–
D.	Valiutos kursų pasikeitimo įtaka pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui	-	–	–

Pagrindinės nustatytos klaidos ir neatitikimai:

➤ Savivaldybės administracijoje neužtikrintas gautinų, mokėtinų sumų registravimo teisingumas, nes apskaitoje neužregistruota gautina ir mokėtina biudžetui suma 583,1 tūkst. Eur pagal teismo sprendimą¹⁰, kuriuo kita šalis įpareigota gražinti Savivaldybei išekvotas biudžeto lėšas. Per VSAKIS Iždui nepateikta informacija apie šią sumą ir taip 583,1 tūkst. Eur sumažintas Savivaldybės konsoliduotas grynasis turtas.

➤ Savivaldybės administracijoje neužtikrinama klaidų taisymo kokybė, nes per klaidų taisymą 1620,5 tūkst. Eur padidintos einamųjų metų nuvertėjimo ir nurašymo sąnaudos ir atitinkamai einamųjų metų finansavimo pajamos.

➤ Subjektuose iškraipomi ilgalaikio turto duomenys¹¹ dėl netinkamo turto grupavimo, neteisingo nusidėvėjimo skaičiavimo, turto vertės padidinimo po rekonstrukcijos, sukurto turto neužregistravimo apskaitoje.

➤ Ataskaitų rinkinių aiškinamieji raštai ne visais atvejais parengti pagal VSAFAS reikalavimus, pavyzdžiui, nepateikta informacija apie asocijuotų subjektų UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro ir VšĮ „Tauragės futbolas“ patirtus 211,0 tūkst. Eur nuostolius, viršijančius balansinę Savivaldybės investicijų vertę, kurie turi būti registruojami nebalansinėje sąskaitoje.

Pastebėjimai ir rekomendacijos subjektams pateikti finansinių auditų ir audito procedūrų ataskaitose, audituotų subjektų sąrašas pateiktas ataskaitos *I priede*.

Pažymėtina, kad atlikę 2015 m. auditą teikėme pastabas¹² dėl Savivaldybės turto apskaitos tikslumo, reikšmingų nebaigtos statybos sukauptų sumų, netinkamai pateiktų ilgalaikio materialiojo turto duomenų pagal grupes, biologinio turto vertės teisingumo.

Pažanga ilgalaikio ir biologinio turto apskaitos srityje:

- 2016 m. Savivaldybės administracija pagal ankstesnių metų statybos užbaigimo aktus pergrupavo didžiąją dalį nebaigtoje statyboje užregistruotų objektų į ilgalaikį materialųjį turtą, nes šie jau buvo naudojami veikloje. Nebaigtos statybos vertė 2016-12-31 lyginant su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu sumažėjo 73,3 proc. ir sudaro 3 769,6 tūkst. Eur.
- Pergrupavo ilgalaikį turtą ir perskaičiavo jam nusidėvėjimą. Tauragės pilies pastatų kompleksą visos įstaigos apskaitoje pergrupavo iš pastatų grupės į nekilnojamųjų kultūros vertybių grupę.
- Vadovaujantis teisės aktais atlikta Savivaldybės biologinio turto inventorizacija, turtas įvertintas tikrąja verte, apskaitoje užregistruotas 931,5 tūkst. Eur tikrosios vertės rezervas. Tačiau apskaitoje

¹⁰ Klaipėdos apygardos teismo 2016-07-27 vykdomasis raštas Nr. 1-86-651/2016

¹¹ Ilgalaikio turto duomenų iškraipymai: Vaikų globos namai „Šaltinėlis“ padidinta vertė 66,9 tūkst. Eur; L.d. „Kodėlčius“ padidinta -39,0 tūkst. Eur; L.d. „Žvaigždutė“ sumažinta 12,8 tūkst. Eur ir kt.

¹² Savivaldybės finansinio ir teisėtumo audito 2016-07-13 ataskaita Nr. AP-6, 2016-07-13 audito išvada AI-6.

neužregistruoti biologinio turto vienetai (kultūros paveldo objektai), esantys Savivaldybės teritorijoje ir įregistruoti Kultūros vertybių registre¹³.

- Tikslesni Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos duomenys, nes Savivaldybės taryba patvirtino kelių sąrašo pakeitimus¹⁴, apskaitoje keliai ir gatvės užregistruoti pagal atskirus turto vienetus, jų pavadinimai ir numeriai atitinka vietinės reikšmės kelių sąrašo pavadinimus ir numerius, vykdomas kelių inventorizavimo ir teisinės registracijos procesas pagal patvirtintą grafiką ir turimus finansinius išteklius.

Pastebėjimas. Savivaldybės biologinio turto apskaitoje duomenų apie valstybinės miško žemės sklypus ir medynus nėra. Nors protokolinis sprendimas „Dėl miesto miškų priskyrimo valdyti patikėjimo teise“¹⁵ yra priimtas ir parengtos valstybinių miškų schemas, kaip informavo Savivaldybės administracijos specialistai procesas dėl valstybinės miško žemės sklypų ir medynų priskyrimo ir perdavimo valdyti patikėjimo teise Savivaldybei nėra užbaigtas ir tebevyksta.

1.2. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teisingumas

Savivaldybės 2016 m. konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, ir atitinka Finansų skyriaus ir asignavimų valdytojų duomenis, išskyrus tai, kad:

Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitoje (forma Nr. 1-sav.) 24 eil. nurodytos 341,0 tūkst. Eur sumažintos Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos, nes 2016 m. Savivaldybės biudžetas nepatikslingas savivaldybės įstaigų gautomis ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis¹⁶.

Biudžeto vykdymo ataskaitoje (forma Nr. 2-sav) 1 eil. „Išlaidos“ nurodyti 37,9 tūkst. Eur padidinti duomenys, o 66 eil. „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos“ šia suma duomenys sumažinti, nes faktiškai subjektai įsigijo ilgalaikį materialųjį turtą, Savivaldybės tarybai nepatikslingas asignavimų paskirties. Tačiau tai neturi reikšmingos įtakos Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų duomenims.

Savivaldybės administracijos Finansų skyrius, rengdamas Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, remiasi Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų jai pateiktų žemesnio lygio

¹³ Pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 3 str. kultūros paveldo objektai – reikšmingais pripažinti istoriniai želdynai: parkai, sodai ir kiti istoriniai želdynai.

¹⁴ Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2012-05-23 sprendimu Nr. 1-407 patvirtintas kelių sąrašas pakeistas 2016-12-21 sprendimu Nr. 1-357.

¹⁵ Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Tauragės ir Pagėgių skyriaus 2013-03-05 protokolai Nr. 34 PRT-(14.34.6)-13 „Dėl miesto miškų priskyrimo valdyti patikėjimo teise posėdžio protokolo“

¹⁶ Lietuvos Respublikos 2016 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo (2015-12-10 Nr. XII-2161) 4 str. „Valstybės biudžeto dotacijų savivaldybių biudžetams paskirstymas ir pervedimas“ 5 d. nurodyta, kad Savivaldybės, atsižvelgdamos į iš valstybės institucijų ir įstaigų gautas dotacijas ir įskaitant Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, atitinkamai patikslina savo patvirtintus biudžetus.

biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių¹⁷ duomenimis ir į Savivaldybės biudžetą gautų pajamų apskaitos duomenimis – Savivaldybės išdo rengiamomis ataskaitomis. Taigi, Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų teisingumas priklauso ne tik nuo Finansų skyriaus tvarkomos apskaitos, bet ir nuo asignavimų valdytojų parengtų ataskaitų teisingumo.

Audito metu patikrinome 9 savivaldybės subjektų, kurių vadovai yra asignavimų valdytojai, parengtus ir Finansų skyriui pateiktus 2016 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius¹⁸, visų grupės subjektų mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitas ir Savivaldybės išdo rengiamas ataskaitas bei atlikome pagrindines audito procedūras atrinktuose subjektuose.

2 lentelė. Subjektų žemesniojo lygio BVA ataskaitų duomenys

Asignavimų valdytojas	Asignavimai (tūkst. Eur)			Panaudoti asignavimai (proc.)	Nustatyti duomenų iškraipymai BVA (taip; ne)	
	Patvirtinti	Patikslinti	Panaudoti		6	7
1	2	3	4	$5=4/3*100$	6	7
1. Savivaldybės administracija	13089,1	12402,7	11 929,3	96,18	taip	
2. Lauksargių seniūnija	144,5	148,0	146,7	99,12	taip	
3. Tauragės vaikų ir jaunių sporto mokykla	296,4	322,3	321,3	99,69	taip	
4. „Šaltinio“ progimnazija	1158,0	1198,7	1 197,5	99,90	taip	
5. Lauksargių pagrindinė mokykla	292,7	357,1	355,5	99,55		ne
6. L.d. „Žvaigždutė“	547,3	586,1	566,4	96,64	taip	
7. I.d. „Kodėlėčius“	549,4	579,9	572,1	98,65	taip	
8. Vaikų reabilitacijos centras – mokykla „Pušėlė“	742,1	765,2	753,0	98,41	taip	
9. Vaikų globos namai „Šaltinėlis“	354,9	358,1	356,3	99,50		ne
Iš viso audituota:	17174,4	16718,1	16198,1	x	x	x

Visų audituotų subjektų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai parengti pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus ir visais reikšmingais atžvilgiais teisingai atspindi visas įvykusias ūkines operacijas ir sąskaitų likučius. Nustatyti iškraipymai reikšmingos įtakos Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui neturi. Audito metu atkreipėme dėmesį, kad vis dar nustatomi atvejai, kai įstaigos turto įsigijimui panaudotus asignavimus ataskaitose nurodo prekių ir paslaugų naudojimo išlaidose ir taip nurodo sumažintas materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidas.

¹⁷ Rinkinių sudėtis patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-31 įsakymu Nr. 1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais.

¹⁸ Žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitas: formą Nr. 1 „Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti ataskaita“, formą Nr. 2 „Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita“, formą Nr. 3 „Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų ataskaita“, formą Nr. 4 „Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita“.

2. Dėl 2016 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo rezultatų

2.1. Savivaldybės biudžeto pajamos

Savivaldybės taryba patvirtino¹⁹ 2016 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planą – 31 588,4 tūkst. Eur. Vėlesniais Savivaldybės tarybos sprendimais 2016 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas buvo tikslintas dešimt kartų. Daugiausia pajamų pokyčiui įtakos turėjo valstybės biudžeto skiriamų dotacijų bei pajamų už prekes ir paslaugas pakeitimai. Patikslintas 2016 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas be skolintų lėšų sudarė 32 480,7 tūkst. Eur.

Per metus biudžeto pajamų gauta 33 323,5 tūkst. Eur, arba 842,8 tūkst. Eur daugiau, nei planuota, patikslintas pajamų planas įvykdytas 102,6 proc. (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Duomenys apie 2015-2016 metų Savivaldybės biudžeto pajamų plano vykdymą

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	Vykdymas 2015 m.		2016 m.		Vykdymas 2016 m.	
		Suma	proc.	Patikslintas planas	Įvykdymas	Suma	proc.
1.	Mokesčiai, iš jų:	15 560,8	100,4	16 641,0	17 509,8	868,8	105,2
1.1	<i>pajamų mokestis</i>	13 677,8	101,2	14 590,0	15 301,5	711,5	104,9
1.2	<i>turto mokesčiai</i>	970,9	105,9	987,0	1 097,6	110,6	111,2
1.3	<i>prekių ir paslaugų mokesčiai</i>	912,2	85,5	1 064,0	1 110,7	46,7	104,4
2.	Dotacijos	15 084,0	99,4	14 464,0	14 424,2	-39,8	99,7
3.	Kitos pajamos	1 003,4	112,3	1 071,7	1 184,2	112,5	110,5
4.	Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	95,4	14 kartų	304,0	205,3	-98,7	67,5
	Visi mokesčiai, dotacijos, pajamos ir sandoriai	31 743,6	100,5	32 480,7	3 3323,5	842,8	102,6
	Skolintos lėšos	39,9	100,0	319,0	2 476,3		
	Metų pradžios lėšų likutis	1 319,9		1 110,8	1 110,8		
	IŠ VISO	33 103,4		33 910,5	36 910,6		

Šaltinis - 2015 ir 2016 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Didžiausią mokestinių pajamų dalį (87,7 proc.) sudaro gyventojų pajamų mokestis. Planas įvykdytas 104,9 proc., gauta 711,5 tūkst. Eur viršplaninių pajamų, lyginant su 2015 m., šio mokesčio gauta 1623,7 tūkst. Eur daugiau. Biudžeto pajamų planas įvykdytas pagal visas rūšis, išskyrus materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamas, įvykdymas - 67,5 proc. Gauta už parduotą valstybinę žemę 90,5 tūkst. Eur, už viešo aukciono būdu parduotus pastatus ir statinius 9,7 tūkst. Eur. ir parduotą socialinį būstą 104,4 tūkst. Eur. Valstybinės žemės pardavimo pajamos neplanuojamos, nors kasmet gaunama šių pajamų iš fizinių ir juridinių asmenų, kurie įsigijo žemę išsimokėtinai. 2016 m. planuotos pernelyg didelės socialinio būsto pardavimo pajamos, nes gauta tik 34,3 proc. planuotos

¹⁹ Savivaldybės tarybos 2016-02-17 sprendimas Nr. 1-30 „Dėl 2016 metų Tauragės rajono savivaldybės biudžeto patvirtinimo“

sumos. Pažymėtina, kad įsigaliojus Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymui²⁰ būsto pardavimo pajamos gali būti naudojamos tik socialinio būsto plėtrai.

2016 metais Savivaldybės tarybos sprendimais buvo suteikta mokesčių ir rinkliavų lengvatų iš viso už 234,2 tūkst. Eur. Iš jų: žemės mokesčio – 130,8 tūkst. Eur, valstybinės žemės nuomos mokesčio – 43,8 tūkst. Eur, mokesčio už verslo liudijimą – 37,9 tūkst. Eur, nekilnojamojo turto mokesčių – 1,2 tūkst. Eur ir vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą – 20,5 tūkst. Eur.

Pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos Savivaldybės administracijai pateiktus duomenis²¹ mokesčių mokėtojų įsiskolinimas savivaldybės biudžetui – 558,1 tūkst. Eur, lyginant su 2015 m., nežymiai sumažėjo, o UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro duomenimis²², gyventojų ir juridinių asmenų vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą įsiskolinimas – 191,6 tūkst. Eur, lyginant su 2015 m. pabaiga, sumažėjo 5,6 proc.

Valstybės biudžeto dotacijos ir Europos sąjungos finansinės paramos lėšos sudarė 43,3 proc. visų biudžeto pajamų, iki metų pabaigos nepanaudojus 23,9 tūkst. Eur tikslinės paskirties dotacijų, jos buvo gražintos valstybės institucijoms ir įstaigoms, iš kurių jos buvo gautos, ir šia suma buvo sumažintos biudžeto pajamų įplaukos.

2.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos

Savivaldybės tarybos patvirtintame¹⁵ 2016 metų Savivaldybės biudžete numatyta 31 588,4 tūkst. Eur asignavimų. Metų eigoje asignavimų planas buvo keičiamas ir asignavimai padidinti 1 194,7 tūkst. Eur. Savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitos (forma Nr. 1-sav.) duomenimis 2016 m. biudžeto išlaidų patikslintas planas įvykdytas 97,8 proc. ir panaudota 730,9 tūkst. Eur asignavimų mažiau nei buvo suplanuota. Asignavimų panaudojimo duomenys pateikiami 4 lentelėje:

4 lentelė. Duomenys apie 2015-2016 metų Savivaldybės biudžeto asignavimų plano vykdymą (tūkst. Eur)

Eil. Nr.	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	2015 m. vykdymas		2016 m. vykdymas		
		Įvykdyta	%	Patikslinti asignavimai	Įvykdyta	%
1.	Bendros valstybės paslaugos	2442,9	96,3	2956,9	2805,4	94,9
2.	Gynyba	32,4	99,9	33,6	33,4	99,4
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	423,3	100,0	476,6	475,5	99,8
4.	Ekonomika	3678,3	98,4	3934,5	3892,5	98,9
5.	Aplinkos apsauga	1767,9	89,0	1882,9	1787,6	94,9
6.	Būstas ir komunalinis ūkis	945,5	99,1	1088,8	1070,5	98,3
7.	Sveikatos apsauga	374,7	90,8	547,5	530,7	96,9
8.	Poilsis, kultūra ir religija	2170,8	99,0	2602,6	2569,2	98,7

²⁰ Lietuvos Respublikos Seimas 2014-10-09 įstatymas Nr. XII-1215.

²¹ VMI surinktų ir apskaičiuotų administruojamų mokesčių ar įmokų pajamų ataskaita už 2016 m 4 ketvirtį 2017-02-09 Nr. (20.2-06)-RMA-2235.

²² UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro apskaičiuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą pajamų ataskaita už 2016 m. 4 ketvirtį 2016-01-12 Nr. 4.

9.	Švietimas	13988,9	99,6	14213,5	14079,4	99,1
10.	Socialinė apsauga	4920,3	94,5	5046,2	4808,0	95,3
	Iš viso:	30744,9	97,6	32783,1	32052,2	97,8
	Finansinių įsipareigojimų vykdymas (paskolų grąžinimas)	1249,6	100,0	951,8	3031,8	318,5
	Finansinio turto įsigijimo išlaidos	-	-	175,6	175,6	100,0

Šaltinis- 2015 ir 2016 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Savivaldybės biudžeto 2016 m. išlaidų apimtis lyginant su 2015 m. išlaidomis padidėjo 1 307,3 tūkst. Eur arba 4,3 proc. Ženkiausiai didėjo išlaidos bendrosioms valstybės paslaugoms (14,8 proc.) ir poilsiui bei kultūrai (18,3 proc.), socialinei apsaugai išlaidos sumažėjo (2,3 proc.).

Analizuodami asignavimų panaudojimą pagal programas ir aiškindamiesi asignavimų nepanaudojimo priežastis nustatėme, kad daugiausia asignavimų pagal patikslintą planą nepanaudota Socialinės paramos įgyvendinimo programai - 216,7 tūkst. Eur arba 4,4 proc., nors metų eigoje šiai programai suplanuoti asignavimai 851,9 tūkst. Eur buvo perskirstyti kitų programų įgyvendinimui. Liko nepanaudota 73,9 tūkst. Eur socialinio būsto fondo plėtrai (nenupirktas nei vienas butas); 40,9 tūkst. Eur socialinėms išmokoms (nuolat mažėja gavėjų skaičius); 26,9 tūkst. Eur šildymo, karšto ir šalto vandens kompensacijoms mokėti; 17,1 tūkst. Eur nemokamo maitinimo gamybos išlaidų kompensavimui ir kt.

Biudžeto lėšų likutis audituojamo laikotarpio pradžioje buvo 1110,8 tūkst. Eur, laikotarpio pabaigoje – 1651,0 tūkst. Eur, iš jų tikslinės paskirties lėšos 447,6 tūkst. Eur. Biudžeto lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje biudžeto vykdymo ataskaitoje (forma 1-sav.) nurodytas teisingas.

2.3. Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai ir mokėtinos sumos

Savivaldybės biudžeto skoliniai įsipareigojimai ir mokėtinos sumos²³ 2016 gruodžio 31 d. sudarė 4 237,1 tūkst. Eur, lyginant su 2015 m. pabaiga, sumažėjo 619,3 tūkst. Eur, arba 14,6 proc. Tam įtakos turėjo dalies paskolų sugrąžinimas bei įsiskolinimo sumažėjimas už paslaugas ir prekes. Įsiskolinimų, kurių vykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienas, nėra.

Savivaldybės negrąžintų paskolų likutis 2016 m. pradžioje buvo 4 386,2 tūkst. Eur. Per 2016 m. grąžinta paskolų 555,5 tūkst. Eur, sumokėta palūkanų 120,0 tūkst. Eur. Negrąžintų paskolų likutis metų pabaigai – 3 830,8 tūkst. Eur. Savivaldybės taryba yra priėmusi sprendimus kontroliuojamiems subjektams suteikti garantijas, prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės kontroliuojamų įmonių prisiimtų įsipareigojimų sudaro 914,8 tūkst. Eur.

Savivaldybės 2016 m. skolos, metinė grynojo skolinimosi suma bei grąžintina kalendoriniais metais paskolų ir palūkanų bei su paskolomis susijusių įmokų suma, suteiktų garantijų suma neviršijo Lietuvos Respublikos 2016 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytų skolinimosi ir garantijų limitų¹⁵.

²³ Šaltinis Savivaldybės ataskaitos 2016 m. gruodžio 31 d.: Mokėtinų ir gautinų sumų (forma Nr. 4); Skolinių įsipareigojimų 2016 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3-sav.)

3. Dėl biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Atlikdami finansinius ir teisėtumo auditus Savivaldybės administracijoje ir Savivaldybės įstaigose, vertinome biudžeto programoms skirtų asignavimų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą:

- ◆ kaip laikomasi viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų, ar racionaliai ir taupiai naudojami asignavimai prekių ir paslaugų įsigijimui;
- ◆ ar biudžeto programų įgyvendinimui skirtos lėšos buvo naudojamos pagal tikslingą paskirtį teisės aktų nustatyta tvarka;
- ◆ ar laikomasi darbo užmokesčio ir kitų išmokų mokėjimą bei darbo laiko apskaitą reglamentuojančių teisės aktų;
- ◆ savivaldybės turto apskaitos ir inventorizacijos atlikimo teisėtumą;
- ◆ ar turtas įsigytas teisės aktų nustatyta tvarka, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo patvirtinto asignavimų plano, ar turtas valdomas racionaliai ir efektyviai.

3.1. Neracionaliai organizuojami viešieji pirkimai

Įstaigose sukurtos pirkimų organizavimo priemonės tobulintinos, neracionaliai naudojamas darbo laikas viešųjų pirkimų vykdymui (kiekvienam atveju pildoma pirkimo paraiška, apklausos pažyma įsigyjant daug kartų tos pačios rūšies prekes ar paslaugas per kalendorinius metus²⁴), reikalinga įdiegti pirkimo planavimo, apskaitos priemones ir optimizuoti pirkimo procesus. Tam sąlygos yra sudarytos, nes Savivaldybės centralizuotoje Finansų ir apskaitos valdymo informacinėje sistemoje yra sukurtas viešųjų pirkimų modulis.

Sudaromos neterminuotos sutartys²⁵ dėl prekių įsigijimo ir paslaugų gavimo, neatitinkančios Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo²⁶ reikalavimų. Ir taip neužtikrinamas racionalus ir taupus biudžeto lėšų naudojimas.

Audito metu nustatėme, kad įstaigose nepakankama vidaus kontrolė įsigyjant prekes bei paslaugas: atskirais atvejais pirkimai vykdomi neskaidriai ir nepagrįsta apimtimi (Vaikų ir jaunių sporto mokykla); ne visais atvejais atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją yra laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų (Savivaldybės administracija, L.d. „Žvaigždutė“, Lauksargių seniūnija); su prekių tiekėju sudarytoje sutartyje prekių ir paslaugų kaina neatitinka viešąjį pirkimą laimėjusio tiekėjo pasiūlytos kainos ar prekės įsigyjamos ne pagal sutartyje numatytas kainas (Vaikų globos namai „Šaltinėlis“).

Neužtikrinama viešųjų pirkimų apskaita bei viešinimas, nes ne visi pirkimai registruojami

²⁴ Subjektuose nesudarytos sutartys dėl viešinimo paslaugų, kanceliarinių bei ūkinės paskirties prekių ir kt.

²⁵ L.d. „Kodėčius“ 5 sutartys, Vaikų reabilitacijos centras – mokykla „Pušėlė“ 7 sutartys, Lauksargių pagrindinė mokykla 3 sutartys, Lauksargių seniūnija 8 sutartys, Vaikų ir jaunių sporto mokykla 3 sutartys.

²⁶ Patvirtintas LR Vyriausybės 2006-05-05 nutarimu Nr. 432 (su vėlesniais pakeitimais).

pirkimų registracijos žurnaluose, informacija apie atliktus pirkimus neskelbiama įstaigų interneto svetainėse, ne visos įstaigos rengia ir teikia metines viešųjų pirkimų ataskaitas teisės aktų nustatyta tvarka.

Reikia pažymėti, kas Savivaldybės administracija ėmėsi veiksmų siekdama optimizuoti viešuosius pirkimus ir įsigyti prekes bei paslaugas už mažesnę kainą, nes centralizuotai nupirkta judriojo ryšio paslauga, kuras, perkama elektros energijos tiekimo paslauga.

3.2. Piniginei socialinei paramai skirtų lėšų perskirstymas ir panaudojimas kitoms reikmėms tobulintinas

Vertindami Savivaldybės biudžeto asignavimų, skirtų piniginei socialinei paramai, perskirstymo ir panaudojimo kitoms reikmėms teisėtumą ir ar perskirstyti asignavimai panaudoti efektyviai ir racionaliai Savivaldybei iškeltų tikslų įgyvendinimui, nustatėme, kad Savivaldybė 2014-2016 m. piniginei socialinei paramai sąmatą patvirtino 18,7 proc. mažesnę nei numatyta Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, kad patvirtintą Nepanaudotų lėšų socialinėms pašalpoms mokėti naudojimo kitoms Savivaldybės funkcijoms finansuoti tvarkos aprašą būtina tikslinti, kad 2014-2016 m. kitai socialinei paramai finansuoti Tauragės rajono savivaldybė skyrė 20,1 proc., kitoms Savivaldybės programoms – 66,1 proc., nedetalizuojant paskirties 7,0 proc. nepanaudotų lėšų piniginei socialinei paramai nepasiturintiems gyventojams teikti, kad Savivaldybėje pasigendama kitos socialinės paramos vystymo prioritetų ir numatomų priemonių 3 metų perspektyvoje, kurias būtų galima įgyvendinti skiriant nepanaudotas piniginės socialinės paramos lėšas²⁷.

Savivaldybės administracijai rekomendavome:

- Planuojant 2017 m. biudžetą piniginei socialinei paramai (socialinėms pašalpoms ir kompensacijoms) skirti lėšas vadovaujantis Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo reikalavimais.

- Siekiant užtikrinti piniginės socialinės paramos teikimo principus (bendradarbiavimo ir dalyvavimo, prieinamumo, socialinio teisingumo ir veiksmingumo, visapusiškumo bei lygių galimybių), patvirtinti tvarkos aprašą, kuriame būtų numatyti pagrindai socialinę paramą skirti kitais Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme nenumatytais atvejais.

Savivaldybės administracija informavo, kad planuojant ir tvirtinant Savivaldybės 2017 m. biudžetą darbo grupės²⁸ siūlymu numatytos piniginei socialinei paramai lėšos perskirstytos kitai socialinei sričiai. Patvirtintas naujas Nepanaudotų Tauragės rajono savivaldybės lėšų piniginei socialinei paramai skaičiuoti ir mokėti panaudojimo kitoms savarankiškosioms savivaldybės

²⁷ Finansinio ir teisėtumo audito 2016-12-30 ataskaita Nr. AP-8.

²⁸ Sudaryta 2016-12-07 Savivaldybės mero potvarkiu Nr. 4-90 „Dėl darbo grupės pasiūlymams dėl 2017 m. biudžeto projekto teikti sudarymo“.

funkcijoms finansuoti tvarkos aprašas²⁹, pakeistas Vienkartinių pašalpų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas, kuriame numatyta paramą skirti ir kitais Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme nenumatytais atvejais³⁰.

3.3. Asignavimų prekėms ir paslaugoms panaudojimo pažeidimai

Vertindami ar asignavimų valdytojai laikosi finansinės drausmės ir patvirtintų programų sąmatų, nustatėme, kad:

- įstaigos 9,2 tūkst. Eur³¹ asignavimų panaudojo pervesdamos paslaugų ir prekių tiekėjams avansus ateinančių laikotarpių sąnaudoms dengti ir taip nesilaikė Buhalterinės apskaitos įstatymo³² 12 str. reikalavimų bei Biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių nuostatų;
- Savivaldybės administracija dviem verslo subjektams pervedė avansinius mokėjimus 9 tūkst. Eur nesilaikydama Darbo vietų steigimo subsidijavimo tvarkos aprašo³³ reikalavimų.
- Biudžetinės įstaigos nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo³⁴ reikalavimų, nes prekių ir paslaugų įsigijimui patvirtintus asignavimus, nepatikslingus asignavimų Savivaldybės taryboje bei nepatikslingosios programų sąmatų, panaudojo ilgalaikio turto įsigijimui. Netinkamo asignavimų panaudojimo pavyzdžiai:

Asignavimus netinkamai suplanavo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo asignavimus bei nurodė kasines išlaidas, nes pirkė apsaugos signalizacijos ir vaizdo stebėjimo sistemos priemonės ir jų montavimo darbus ir patirtas išlaidas nurašė į sąnaudas: lopšelis-darželis „Žvaigždutė“ - 12,8 tūkst. Eur, lopšelis-darželis „Kodėlčius“ - 9,3 tūkst. Eur, Tarailių progimnazija - 6,2 tūkst. Eur, Gaurės pagrindinė mokykla – 2,6 tūkst. Eur. Sukurtas ilgalaikis turtas - apsaugos ir signalizacijos sistemos, neužregistruotas apskaitoje, o įrengus minimas sistemas, su paslaugų teikėjais sudarytos Elektroninės saugos ir įrangos technikos priežiūros sutartys. Lauksargių seniūnija įsigijo kompiuterį už 1,2 tūkst. Eur, Savivaldybės administracija nematerialųjį turtą (avansinis mokėjimas) 5,8 tūkst. Eur iš asignavimų skirtų prekėms ir paslaugoms.

- įstaigos nesilaikė Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos³⁵, t. y. dalį biudžeto asignavimų suplanavo, panaudojo ir išlaidas apskaitė pagal netinkamus išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius.

²⁹ Savivaldybės tarybos 2017-04-27 sprendimas Nr. 1-158 „Dėl Nepanaudotų Tauragės rajono savivaldybės lėšų piniginei socialinei paramai skaičiuoti ir mokėti panaudojimo kitoms savarankiškosioms savivaldybės funkcijoms finansuoti tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³⁰ Savivaldybės tarybos 2017-05-17 sprendimas Nr. 1-169 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 9 d. sprendimo Nr. 1-222 „Dėl vienkartinį pašalpų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

³¹ Iš jų: 4,8 tūkst. Eur – Tauragės miesto seniūnija; 3,6 tūkst. Eur – Tauragės seniūnija 0,8 tūkst. Eur - Skaudvilės seniūnija.

³² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais).

³³ Patvirtintas Savivaldybės tarybos 2015-11-11 sprendimu Nr. 1-297 „Dėl darbo vietų steigimo subsidijavimo tvarkos aprašo“ (6.2, 6.6 ir 6.7 p.)

³⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).

³⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2010-03-26 įsakymo Nr. 1K-085, 2012-06-07 įsakymo Nr. 1K-218 redakcijos).

3.4. Darbo apmokėjimo ir darbo laiko apskaitos trūkumai

Audito metu subjektuose nustatyti teisės aktų, reglamentuojančių darbo užmokesčio ir kitų išmokų mokėjimą bei darbo laiko apskaitą pažeidimai:

- nesilaikoma Darbo kodekso³⁶ 193 str. reikalavimų, kad už viršvalandinį darbą ir darbą naktį mokama ne mažiau kaip pusantro darbuotojo darbo užmokesčio, nurodyto Darbo kodekso 186 straipsnio 2 dalyje, nes nustatomas fiksuotas atlyginimo priedas už viršvalandžius, priedas už darbą naktį skaičiuojamas nuo minimalios mėnesinės algos, nors darbuotojams nustatytas didesnis darbo užmokestis;

- nesilaikoma Darbo kodekso 194 str. 1 d. reikalavimų dėl apmokėjimo už darbą poilsio arba švenčių dieną;

- nesilaikoma DK 144 str. reikalavimų, kad maksimalus darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per septynias dienas neturi viršyti keturiasdešimt aštuonių valandų, neužtikrinama darbuotojų teisė į poilsį;

- netinkamai apskaitomas darbuotojų darbo laikas dėl ko susidaro darbo užmokesčio nepriemoka;

Audito metu nustatyti Vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo³⁷ reikalavimų nesilaikymo sisteminiai atvejai, dėl kurių susidarė darbo užmokesčio nepriemokos ir permokos darbuotojams apskaičiuojant atostoginius ar išeitines išmokas. Savivaldybės įstaigose taikomas nevienodas (80-100 proc. VDU) nedarbingumo pašalpos dydis už dvi pirmąsias kalendorines laikinojo nedarbingumo dienas, sutampančias su darbuotojo darbo grafiku.

3.5. Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo problemos

2016 m. ketvirtame ketvirtyje atlikome veiklos auditą „Savivaldybės nekilnojamojo turto (pastatų ir patalpų) valdymas“³⁸. Audito metu surinkome, apibendrinome ir įvertinome duomenis iš Savivaldybės administracijos, 8 seniūnijų ir 34 biudžetinių įstaigų, kurios Savivaldybės turtą valdo nustatytoms funkcijoms atlikti. Nustatėme, kad:

- Nepakankamai reglamentuoti Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo procesai, kas sudaro prielaidas Savivaldybės turtą valdyti neužtikrinant viešosios teisės, visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principų: priimti sprendimus išnuomoti turtą, kad būtų tenkinami tik vienos socialinės grupės ar atskirų asmenų interesai; sprendimus priimančioms Savivaldybės darbuotojams vertinti panaudos subjektus pagal nevisiškai apibrėžtus kriterijus ir panaudos klausimus spręsti savo nuožiūra.

³⁶Patvirtintas Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymu, 2002-06-04 Nr. IX-926 (su vėlesniais pakeitimais).

³⁷ Patvirtintas LR Vyriausybės 2003-05-27 nutarimu Nr. 650 (2014-11-19 nutarimo Nr. 1288 redakcija).

³⁸ Veiklos audito 2017-01-24 ataskaita Nr. AP-1.

- Savivaldybės turtas valdomas nesilaikant viešosios teisės ir efektyvumo principų, nes įstaigos valdo 20 objektų, neperduotų jiems valdyti patikėjimo teise, neįregistruota Savivaldybės nuosavybės teisė į 45 objektus, patikėjimo teisė į 5 objektus, nesuformuoti žemės sklypai prie 40 nuosavybės ir patikėjimo teise valdomų objektų, nepriimti sprendimai dėl 46 nenaudojamų veiklos tikslams turto objektų, neparengti Savivaldybės valdomo turto, perduoto kitiems subjektams panaudos ir nuomos pagrindais, sąrašai ir taip neužtikrinamas visuomenės informavimas.
- Savivaldybės turto panaudos gavėjams keliami nepakankami reikalavimai, nesilaikoma sutarčių galiojimo terminų, nevykdomi šalių įsipareigojimai, nevykdoma perduoto turto naudojimo pagal paskirtį bei panaudos sutarčių kontrolė.
- Nustatant ilgą – 90 metų negyvenamųjų patalpų ir pastatų nuomos laikotarpį ir nenurodant turto naudojimo paskirties nesiekama maksimaliausios naudos visuomenei.

Savivaldybės administracijai rekomendavome:

Patikslinti Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašą; Parengti ir patvirtinti Ataskaitos dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo rengimo tvarką bei nustatyti ataskaitos pavyzdinę formą, kaip reglamentuota Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 16 str. 3 d.;

Papildyti ir patikslinti Savivaldybės turto perdavimo laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašą ir pavyzdinę panaudos sutartį, aiškiai ir tiksliai nustatant subjektų vertinimo kriterijus, keliamus reikalavimus panaudos gavėjui dėl turto naudojimo pagal paskirtį;

Papildyti ir patikslinti Savivaldybės materialiojo turto nuomos tvarkos aprašą ir pavyzdinę nuomos sutartį, nustatant maksimalų turto nuomos (viešo konkurso būdu ir be konkurso trumpalaikiams renginiams) terminą;

Peržiūrėti ir patikslinti anksčiau sudarytas panaudos ir nuomos sutartis bei imtis veiksmų, kad jos atitiktų teisės aktų reikalavimus;

Sisteminti ir apibendrinti duomenis apie suteiktą neatlygintinai naudotis ir išnuomotą turtą, panaudos gavėjus ir nuomininkus, vykdyti sutarčių sąlygų laikymosi kontrolę;

Užtikrinant visuomenės ir suinteresuotų asmenų informavimą apie savivaldybės nuosavybės teise valdomą turtą, parengti ir patvirtinti savivaldybei nuosavybės teise priklausančio nenaudojamo turto, perduoto neatlygintinai laikinai naudotis panaudos pagrindais ir nuomojamo turto sąrašus, paskelbiant juos interneto svetainėje;

Imtis veiksmų dėl pastatų perdavimo įstaigoms valdyti patikėjimo teise, žemės sklypų prie pastatų, valdomų nuosavybės ir patikėjimo teise, suformavimo, nekilnojamojo turto (pastatų ir patalpų) teisinės registracijos atlikimo ir įregistravimo savivaldybės nuosavybės teisės bei patikėjimo teisės į pastatus

Kaip Savivaldybės administracija įgyvendina mūsų rekomendacijas

Savivaldybės taryba patvirtino patikslintus pagal audito teiktus pastebėjimus ir atitinkančius teisės aktų reikalavimus Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos, Savivaldybės turto perdavimo laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos ir Savivaldybės materialiojo turto nuomos tvarkos aprašus³⁹. Kitos rekomendacijos planuojamos įgyvendinti iki š.m. rugsėjo 30 d.

Biudžetinėms įstaigoms rekomendavome peržiūrėti ir patikslinti anksčiau sudarytas panaudos ir nuomos sutartis bei imtis veiksmų, kad jos atitiktų teisės aktų reikalavimus, rekomendacijos baigiamos įgyvendinti.

Visiems audituotiems subjektams rekomendacijas dėl nustatytų klaidų ir neatitikimų pateiktos atliktų auditų metu, todėl šioje audito ataskaitoje rekomendacijų neteikiame.

Savivaldybės kontrolierė

Kostė Čiapienė

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Nijolė Marozienė

³⁹ Savivaldybės tarybos priimti sprendimai: 2017-05-17 Nr. 1-179, 2017-05-17 Nr. 1-180, 2017-05-17 Nr. 1-181.

Audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės 2016 m. konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumas ir lėšų bei turto naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“
1 priedas

Subjektų, kuriuose atlikti finansiniai ir teisėtumo audito ir pagrindinės audito procedūros, sąrašas

Eil. Nr.	Subjektas (audito objektas)	Audito ataskaitos (rašto) data ir Nr.	Išvados data ir Nr.	Teiktų rekomendacijų skaičius*
<i>Finansiniai ir teisėtumo audito</i>				
1.	Savivaldybės administracija	2017-07-13 AP-11	2017-07-13 AI-3	FAR-3; T-2; VP-1
	- Savivaldybės administracijos sukurtų vidaus kontrolės procedūrų ir jų veikimo strateginio ir finansinio planavimo srityje vertinimas.	2016-11-02 Nr. S-80	-	3 dėl vidaus kontrolės
	- daugiabučių namų renovavimo programos ir Mero fondo vertinimas	2017-03-22 Nr. S-33	-	2 dėl vidaus kontrolės
2.	Savivaldybės biudžeto asignavimų, skirtų piniginei socialinei paramai, perskirstymo ir panaudojimo kitoms reikmėms teisėtumo ir panaudojimo racionalumo vertinimas	2016-12-30 AP-8	x	T-2
3.	Savivaldybės skolinių įsipareigojimų būklės 2016-12-31 ir galimybių skolintis 2017 m. vertinimas	2017-02-27 AP-2	2017-02-27 AI-1	-
4.	Tauragės vaikų ir jaunių sporto mokykla	2017-03-31 AP-3	2016-03-31 AI-2	T-5; VP-1
<i>Pagrindinės audito procedūros</i>				
5.	Vaikų globos namai „Šaltinėlis“	2017-04-05 AP-4	x	FAR-1; T-1
6.	Lopšelis-darželis „Žvaigždutė“	2017-05-04 AP-5	x	FAR-1; T-1; VP-1
7.	Vaikų reabilitacijos centras-mokykla „Pušėlė“	2017-05-11 AP-6	x	FAR-1; T-1; VP-1
8.	„Šaltinio“ progimnazija	2017-05-31 AP-7	x	FAR-1; T-1
9.	Lauksargių pagrindinė mokykla	2017-05-31 AP-8	x	T-3; VP-2
10.	TRSA Lauksargių seniūnija	2017-06-14 AP-9	x	FAR-1; VP-2
11.	Lopšelis-darželis „Kodėlčius“	2017-06-19 AP-10	x	FAR-1; T-1; VP-1
12.	Skautvilės gimnazija (reorganizuoto Adakavo mokyklos-daugiafunkcinio centro turto ir finansinių įsipareigojimų perdavimo bei išeitinių išmokų mokėjimo teisėtumo vertinimas)	2017-04-06 Nr. S-40	-	
12.	Savivaldybės išdas	žodžiu	-	

*FAR – dėl finansinių ataskaitų rinkinio;
BVA – dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio;
T – dėl teisėtumo;
VP – dėl viešųjų pirkimų.

Audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės 2016 m. konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumas ir lėšų bei turto naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“
2 priedas

Teisės aktų, kurių nuostatų laikymasis buvo vertintas, sąrašas

1. Lietuvos Respublikos 2016 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.
1. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.
5. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
8. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-05-27 nutarimas Nr. 650 „Dėl darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
10. Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai (VSAFAS).